

*A NYÍREGYHÁZI SZÉCHENYI ISTVÁN IPARI
SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS SZAKISKOLA
DIÁKSZÓKINCSENEK VIZSGÁLATA*

Nyíregyháza, 1997. december 28.

Készítette:

Bacskainé Iván Renáta
II. évfolyam
magyar szakos hallgató

Tartalomjegyzék

A/1 Az anyaggyűjtésről

2. A diáknyelv kutatásáról
3. A diáknyelv meghatározásai

B/1. A közszók vizsgálata

2. A közszók sajátosságai

C/1. A szavak tárgyköri elnevezései

- 1.1 Az iskola elnevezései
- 1.2 A tantárgyak elnevezései
- 1.3 A szakmák elnevezései
- 1.4 Az iskolai felszerelések és fogalmak elnevezései
- 1.5 Az érdemjegyek elnevezései
- 1.6 A tanulók elnevezései
- 1.7. A tanárok elnevezései
- 1.8. A mindennapi élettel kapcsolatos elnevezések

C/2 A diákság szóalkotási módjai

- 2.1. A szavak csoportosítása a szóalkotási módok szerint
  - 2.1.1. Szóképzés
  - 2.1.2. Szóösszetétel
  - 2.1.3. Szórövidítés
  - 2.1.4. Szócsonkítás
  - 2.1.5. Szóösszevonás
  - 2.1.6. Szóferdítés
  - 2.1.7. Hangutánzó szavak
- 2.2. Szókölcsonzés
- 2.3. Névátvitel
- 2.4. Mozaikszók

A/1. Az anyaggyűjtésről

A szakközépiskola, ahol anyagomat gyűjtöttem Nyíregyházán található. Negyedik éve dolgozom itt könyvtáros- tanárként, majd tanárként, így volt időm megfigyelni a diákok sajátos szóhasználatát. Idekerülesemkor, könyvtárosként még közvetlenebb kapcsolatban voltam a diákokkal, így nemcsak a tanórai, kötöttebb megnyilvánulásokat figyelhettem meg, hanem a szabadabb, egymás közti társalgást is.

Tapasztalatom szerint a következő eljárásokkal, módszerekkel lehet gyűjteni a diákszókinccset:

- előre összeállított kérdőív alapján;
- adott téma alapján, barátságos beszélgetés alkalmával;
- felkérésére, hogy írjanak egy bizonyos témáról úgy, ahogy az maguk között lezajlik;
- megfigyelés alapján, hogy nevezik, gúnyolják, csúfolják, becézik egymást, s a környezetükben élő személyeket.

A módszer kiválasztása függ attól, hogy milyen viszonyban áll a vizsgáló személy a diákokkal. Legérdekesebbnek a közvetlen megfigyelést tartom, s erre volt is alkalmam az iskolai könyvtárban az előző évek során. Tapasztaltam, hogy a diákok sokkal fegyelmezettebb szókinccset használnak a tanórán egymás között, mint a szünetben, délutáni programon, a kollégiumban, az iskolai büfében, vagy éppen a könyvtárban. Ezért megkértem kollégáimat, segítsenek a gyűjtésben, amit a magyar-munkaközösség tagjai szívesen megtettek, hiszen ilyen jellegű vizsgálat az iskolában még nem történt.

Amire fel kell hívnom a figyelmet: ezek a tanulók nem csupán tanulnak, "iskolába járnak", elméleti oktatásban részesülnek, hanem szakközép- és szakiskola

lévén gyakorlati oktatáson vesznek részt, dolgoznak is: termelőmunkát folytatnak vagy az iskolai tanműhelyben, vagy vállalkozóknál. Esetünkben ezért nem különíthető el teljesen a diáknyelv és az ifjúsági nyelv. Szókincsük nem csak az iskolai életre korlátozódik, hanem kiterjed az élet minden területére és keveredik a dolgozó ifjúság szókincsével is. Ez az oka, hogy az ifjúsági nyelv legtöbb sajátja jellemzi a diáknyelvet is. ^(Vö.) SEBESTYÉN ÁRPÁD: Anyanyelv, közélet, műveltség. Bp. 1976. 109./

2. A diáknyelv kutatásáról

Az ifjúsági nyelv és ezen belül a diáknyelv nem volt túlságosan kutatott területe a magyar nyelvnek, de mindig voltak nyelvészek, akik vizsgálták. Már 1898-ban megjelent Dobos Károlynak „A magyar diáknyelv szótára”. Azóta többen is foglalkoztak a témával, mint például BACHÁT LÁSZLÓ/Az ifjúsági és diáknyelv kérdései/, SEBESTYÉN ÁRPÁD /Anyanyelv, közélet, műveltség. Bp. 1976. 107-122/. KOVALOVSKY MIKLÓS /Nyelvfejlődés, nyelvhelyesség. Bp. 1977. Akadémiai kiadó 118-124./

A nem iskolai fogalmakat jelölő szók beszivárgása a diáknyelvbe már a XVIII. században elkezdődött. Ma pedig szinte teljesen eltűntek azok a különbségek, amelyek régebben a diáknyelv és a dolgozó fiatalság között megvoltak. Így a diáknyelv fontos jellemzője, - s még inkább a szakiskolákban - hogy az iskolai élet fogalmai csak a kisebb részét alkotják szókincsének, s a nagyobb rész az élet legkülönfélébb területeire és mozzanataira vonatkozik, melyek a fiatalok életével kapcsolatba kerülnek vagy kerülhetnek.

A diákszókinccs gyűjtője és megőrzője az 1890-es években megjelenő Tanulók Lapja lett. Ebben jelent meg először, s csak majd 1898-ban önálló

?

kiadványaként az említett Dobos Károlynak „A magyar diáknyelv szótára” című munkája (V.ö.: BACHÁT LÁSZLÓ: Az ifjúsági nyelv szókészletének eredete. Nyr. 1980. 2.sz. 148-157.)

3. Mi a diáknyelv?

Századunk elején Benedek Károly „a diákság különleges dialektusának” nevezi a diáknyelvet (Nyr. 37:26) VAJTHÓ LÁSZLÓ (Nyr. 59:219) és BÁRCZI GÉZA (MNY. 27:287) a diáknyelv argó vonásait látják meg, ezt emelik ki.

Matijevics Lajos megfogalmazása szerint: „A diáknyelv az egy közösségben azonos céllal élő tanulóknak a csoportnyelve, sajátos beszéde, azaz olyan nyelvi eszköz, amely az irodalmi nyelvtől, a köznyelvtől és a népnyelvtől csak a szókincsben tér el, s olyan sajátos szavak, amely csak a beavatottak számára szimbolizálják a valóság valamelyik mozzanatát.” /MATIJEVICS LAJOS: A vajdasági magyar diáknyelv./

miért y iserül a nyelvben?

A diáknyelvnek tehát nincs külön nyelvtana, nyelvtani rendszere. Hangtana, ragozása, mondatszerkesztése megegyezik a köznyelvével.

A diáknyelv szókincse elég változó, ez azonban a nemzedékek változásával is magyarázható, nem pedig a tudatosan titkosságra törekvő mesterséges nyelvalkotással.

Rengeteg diáknyelvi szót találunk a 14-18 éves tanulók nyelvében. Ezek zömmel közszók átalakításai, rövidítései, és megjelenítik az iskolai élet fogalmait miközben ismerkednek egymással, tanáraikkal, az új tantárgyakkal.

A fiúk és a lányok szóhasználata között régebben nagyobb volt a különbség, mint ma. Kapcsolatuk nyíltabb, természetesebb lett. Ennek a változásnak rossz következményei is vannak: a trágárság, a durvaság. Használatukban lényeges

szerepet játszik az érzelmi állapot. /V.ö.: BACHÁT LÁSZLÓ: Az ifjúsági és a diáknyelv kérdései. SEBESTYÉN ÁRPÁD szerk.: Anyanyelv, közélet, műveltség. Bp.: 1976. 118-120./

B/1. A közszók vizsgálata

Mint már említettem, a diáknyelv szavai nemcsak az iskolai életre korlátozódnak, hisz az élet minden területéről kerülnek be szavak a diákság szóhasználatába.

Mizser Lajos a diáknyelv iskolai tevékenységgel kapcsolatos szókincsét vizsgálva a következő témaköröket említi meg:

- „ 1. Az iskola intézményei, részei
2. A tantárgyak, a velük kapcsolatos felszerelések nevei.
3. Az elégtelen, illetve a bukás megjelölései.
4. A tanítási órán történt események elnevezései.
5. Az egyéb, órán kívüli iskolai tevékenységek elnevezései. ”

/MIZSER LAJOS: Adalékok a diáknyelv kutatásához. Nyr. 96:419/

Ez az a szókincs, amely általánosan jellemzi a diákság szókincsét, mintegy a törzsét képezi. Ettől még bővebb Matijevics Lajos csoportosítása. Ő beleveszi még pl. a személyzet neveit, a testrészek neveit is. /V.ö.: A vajdasági magyar diáknyelv Újvidék 1972./

B/2. A közszók sajátosságai

Jellemző sajátossága a közszóknak, hogy rendszerint nem eredeti értelemben használják. Ennek oka nem a titkosság, hanem a játékoság, a túlzás, esetleg ellenszenv. Ez, a szavak változása, a köznyelv és a csoportnyelv közti keveredés az oka annak, hogy igen nehéz eredet szerint csoportosítani a diákszókat. Bachát László két csoportot különít el:

”1. Köznyelvi és csoportnyelvi szók

2. Az argó szavai ”

/V.ö.: BACHÁT LÁSZLÓ: Az ifjúsági és diáknyelv kérdései.

SEBESTYÉN ÁRPÁD szerk: Anyanyelv, közélet, műveltség Bp.:

1976. 115. o./

A tolvajnyelv szókincse elég változó, akárcsak a diáknyelvé, ”ez azonban a nemzedékek változásával magyarázható, mintsem tudatosan titkosságra törekvő mesterséges szóalkotással”./V.ö.: BACHÁT LÁSZLÓ: u.o. 117./ De ma már a tolvajnyelvnek is legfőbb forrása a köznyelv. A diáknyelvhez hasonlóan, onnan vesz át szavakat, és más értelemben használja.

A diáknyelvben azonban nem annyira elterjedt a tolvajnyelvi szók átvétele, mint azt hinnénk, inkább az érzelmi állapottól, és attól függ a használat mértéke, hogy milyen kisebb csoporthoz tartozik, milyen az illető baráti köre. Csak az a baj, hogy sok tolvajnyelvi szó kerül át a köznyelvbe is. Ebben pedig hibás a diákság is. /V.ö.: BACHÁT LÁSZLÓ: Az ifjúsági nyelv eredete. Nyr. 104: 153-154/.

C/1. A szavak tárgyköri elnevezései

1.1. Az iskola elnevezései:

Az iskola elnevezésére használják a suli, skóla, akol, börtön, gettó, gangesz szavakat. Speciálisan az intézmény régi nevéből /110. sz. Ipari Szakközépiskola és szakmunkásképző Intézet/ származik és ma is elterjedt a „ 10-es” megjelölés. Mivel eddig szinte kizárólag fiúk számára folyt oktatás, az iskola gúnyneve: kankolostor.

1.2. A tantárgyak elnevezései:

a.) *közismereti tantárgyak elnevezései:*

- matematika: matek;
- magyar: firka, magyi;
- irodalom: irci;
- orosz: ruszki;
- német: nyemec;
- történelem: töri, törcki;
- fizika: fika;
- osztályfőnöki: ofő, oszi;
- technika: tecó.

b.) *szakmai tantárgyak:*

- szakmaismeret: szakma, szaki;
- anyagismeret: anyag;
- villamosságtan: villany;
- szakrajz: szakra.

1.3. Iskolánkban oktatott szakmák elnevezései:

- ács-állványozó: ácsorgó;
- autószerelő: olajbúvár;
- autóvillamosság-szerelő: ampervadász;
- csővezeték-szerelő: csöves;

- informatika: infó;
- karosszerialakatos: kasznyis;
- kőműves: kőmírges;
- szerkezetlakatos: vasas;
- szobafestő-mázoló: meszes;

1.4. Az iskola felszerelések és fogalmak elnevezései:

fűzet: írka, firkatároló; dolgozat: doli; kisdolgozat: kisdoli; cetli, röppentyű;
toll: penna; ceruza: cerka; tolltartó: indiántemető; radírgumi: csutak, racska,
racsek; iskolatáska: tatyó, batyu; kézilabda: kézi; futball-labda: foci, golyó,
bogyó, bőrfoci, bőr, laszti; kréta: kerta

1.5. Szakmában használt eszközök szavai:

serpenyő: bili; talicska: furik; cement: por; malter: moslék; lapát: hányó;
kalapács: kapács, kopács; mész: moszat; ecset: pemszli, pamacs;
korongecset: borotvapamac.

1.6. Érdemjegyek elnevezései:

elégtelen: karó, peca, intő, dugó, rugó, kasza, fa, kampó, gyufa, horog, ló,
csikó, lécs, egyenes, gyökér; elégséges: kötes, görbülős, nyakas, libanyak,
kettőske;

1.7. Tanulók egymás közti elnevezései:

haver, tesó, kölyök, purgyé, pulya, boj.

1.8. Tanárok csúfnevei:

igazgató: diri;
tantestület: bizottság;
tanár: tancsi;

oktató: okesz, okszi;

gyakorlati oktató: gyakszi okszi;

szaktanár: szaki, szakesz;

osztályfőnök: ofő, oszi.

1.9. A mindennapi étellel kapcsolatos elnevezések:

a.) szórakozás:

táncol: denszel, dizsiz, csörög, rötyőz;

kártyázik: zsugázik.

b.) köszönés, megköszönés:

szervusz: csao, csóváz, csőröge, szeva, szega, csákó, helló boy, helló skac, adiosz,

köszönöm: kösz, kösz, kösszép.

c.) ruházattal kapcsolatos elnevezések:

ruha: cucc, ringy, rongy; *dzseki*: dzsekó, jakó; *pulóver*: pulkó, pulcsi;

cipő: csuka, ladik, surranó, álomhajó, surci, bakó; *kabát*: pufi,

pufajka; *sapka*: sapek, csákó, napellenző; *farmernadrág*: fari, farmis, dzsínsz

d.) közlekedéssel kapcsolatos:

kerékpár: bicaj, bringa, cajga, kecske; autó: verda;

rendőrautó: kupakosautó, *kismotor*: moci, *motor*: gépsas, benzinkecske.

e.) Pénzzel kapcsolatos kifejezések:

pénz: suska, mankó, zsozsetta, zsozsó, mani, stex, lé, lóvé, lóré, peni, kavics, dudva.

1-10 Ft.-ig : gramm

100 Ft. alatt : deka

100 Ft. : kiló

1000 Ft. : lepedő, zöldász, zöldhasú

f.) Testi szükségletekkel kapcsolatos kifejezések:

WC. kétbetűs kitérő, búzmocsár, klozett, tolett, klotyó

g.) A rendőr csúfnevei:

hekus, kopó, kéksapkás, zsarú, zsernyák

h.) Étkezéssel kapcsolatos elnevezések:

enni: kajálni, zabálni, tömni, falni; *ebédlő*: kajálda, zabálda; *étel*: kaja;

kakaó: nesvik; *tej*: macskabenzin; *napraforgómag*: szotyí; *főzelék*:

lotyó (töklotyó); *mák*: hangyaboly; *tarhonya*: üttörögombóc; *üveg*,

pohár: kulacs; *rágógumi*: nyúlógolyó, rágógyík.

i.) egyéb elnevezések:

kollégium: koli, kolesz; *szilencium*: sziló; *büfé*: bódé; *gyakorlat*:

gyakszi, gyakesz; *cigaretta*: tuba, tüdőropi, rákeledel, füstcső; *tamulás*:

agytorna; *ügyeletes*: ügyis; *szintügyeletes*: szintis; *tornaterem*:

kinterem; *iskolakerülő*: lógós; *lop*: csór, megfúj; *munka*: meló; *kártya*:

zsuga; *tetszetős*: frenki, vagány, tuti, dögös, állati, király, laza, frankó;

tanár kedvence: nyalis, puncsos, pirosbiciklis, pedálos; *okos*: agygép,

agyturbina, fej; *buta*: gyökéragyú.

j.) tulajdonságok alapján alkotott szavak:

szakadt ruházatú: rostás;

csúnya: abortuszmaradvány, ragyás;

nagy fülű: füles

hiányos fogazatú: hullámpala

gipszes lábú: gazella

büdös: bűzmók

elsős: veréb, gólya

kis növésű: törpecickány, zseboroszlán, egérke, törppapa

sovány: csonti

nagyorrú: ormányos, répaorrú, pinokkió

nagydarab: óriásbébi, balu, piedóne

szemüveges: bagoly, bubu

nagylábú: csónakos

kövér: pacal, gombóc

gyenge testalkatú: lekvár

nem segítő diáktárs: hernyó, féreg

pattanásos: ragyás, rügyes

C/2. A diákság szóalkotási módjai:

Ha figyelembe vesszük a tulajdonnevek és köznevek arányát, látszik, hogy sokkal inkább élő a ragadványnévadás. A dolgozatra való felkészüléskor erre is kiterjesztettem kutatásaimat. Megfigyelésem, hogy a köznevek között jóval több a régebben keletkezett szó, pedig az újak között is számos ötletes fordul elő. A kisszámú újabban létrejötték között pedig kevés a hosszabb életű szó. Ilyen újonnan keletkezettek például: puncsos (hízalgő), gyökéragyú (buta), pedálos (szorgalmas), kajálda (ebédlő), zöldász (1000 Ft-os).

2.1. A szavak csoportosítása a szóalkotási módok szerint

2.1.1 Szóképzéssel keletkeztek:

a.) *kicsinyítőképzővel:*

- *csonkított tőhöz járulnak a képzők:*

- **i**: magyi (magyar), közsi (köszönöm), doli (dolgozat),
diri (direktor), töri (történelem), koli (kollégium), peni (pénz),
fari (farmer), szaki (szaktanár).

- **szí**: gyakszi (gyakorlat), okszi (oktató)

- **szti**: laszti (labda)

207+ - **nyi**: lasznyi (labda)

- **is**: farmis (farmer), ügyis (ügyeletes), szintis (szintügyeletes)

- **csi**: tancsi (tanár), pulcsi (pulóver)

- **ci**: surci (surránó), irci (irodalom), törçi (történelem),
foci (futball), moci (motor)

- **kó**: pulkó (pulóver)

- **ka**: cerka (ceruza), irka (füzet), racska (radír), fika (fizika)

- **tyi**: szotyí (szotyíola)

- *összetett szó előtagjának csonkított tövéhez járul a képző:*

- **i**: tesi (testnevelés), dolifüzet (dolgozatfüzet),
oszi (osztályfőnök), szaki (szakmaismeret)

- *összetett szó mindkét tagjának csonkított tövéhez képző járul:*

- **matekdoli** (matekdolgozat)

- *összetett szó utótagjának csonkított tövéhez járul a képző:*

- **kisdoli** (kisdolgozat)

b.) *Egyéb képzőkkel:*

- **sz:** biosz (biológia), kolesz (kollégium), okesz (oktató), szakesz (szaktanár)
- **aj:** bicaj
- **ga:** bringa
- **ó:** infó (informatika), bakó (bakancs), sziló (szilencium)
- **csek:** racsek (radírgumi)

2.1.2. Szóösszetételek

A szóanyagban mellérendelő összetételt nem találtam.

Alárendelő szóösszetételek:

- tárgyas:* napellenző (sapka), ampervadász (autóvillamossági-szerelő)
- határozós:* kőmirges (kőműves), zseboroszlán (alacsony),
- jelző:* kankolostor (iskola), olajbúvár (autószerelő),
álmohajó (menő cipő), gépsas (motorkerékpár),
bűzmocsár (WC), nyúlógolyó, rágógyík (rágógumi),
üttörőgombóc (tarhonya), töklöttyó (tökfőzelék),
rákeledel, tüdőropi, füstcső (cigaretta), kínterem (tornaterem),
pirosbiciklis (szorgalmas), gyökéragyú (buta),
agy gép, agyturbina (okos), agytorna (tanulás),
hangyaboly (mák), törpecickány (alacsony),
hullámpala (fogazat), abortuszmaradvány (csúnya),
óriásbébi (nagy), sajtszájú (büdös szájú),
kupakosautó (rendőrautó), kéksapkás (rendőr),
törppapa (kis növésű) bűzmók (büdös).

2.1.3. Szórövidítéssel: (rövidített szó + képző)

teri, törci, gyakszi, okszi, ruszki, doli, bícaj, tancsi, diri, koli, fari, pulcsi, surci, maci.

2.1.4. Szócsonkítással:

- a.) első szótag képezi a diákszót:
kősz (köszönöm)
- b.) az utolsó 1-2 hang lemarad:
szeva (szevasz), szakra (szakrajz);
- c.) az összetett szó első tagja a diákszó:
kézi (kézilabda), szakma (szakmaismeret),
anyag (anyagismeret);
- d.) az összetett szó 1. és 2. tagja is csonkul:
kőszszép (köszönöm szépen).

2.1.5. Szóösszevonással:

matek (matematika);
kopács (kalapács);
sapek (sapka)

2.1.6. Játékos szóferdítéssel:

kőmírges (kőműves), ácsorgó (ács-állványozó)
moszat (mész), köttőske (kettes), borotvapamacs (korongecset),

2.1.7. Hangutánzó szavak

csörgés, csörög, (táncol), klotyó (wc), zsozsó (pénz), pemszli (ecset)
bringa (bicikli), surci, surranó (cipő, bakancs), dizsi (tánc)

2.2. Szókölcsönzés

A diákszók között elég gyakori a szókölcsönzés. Ebben a szóanyagban is előfordul latin, angol, szláv, cigány átvétel. A különféle szaknyelvből is vesznek át. Találkozunk sportnyelvi szóval, szakmák szavaival, népies, régies szavakkal és megfigyelhetünk tájnyelvi határt. Vannak vulgáris, pejoratív értelmű szavak, de a legtöbb az argó átvétel. Oda kell figyelni inkább az egyre elszaporodó angolból átvett szavakra, ezek elferdítésére, átalakítására, „magyarosítására”. Ezen felül fel kell hívni a figyelmet a különösen sok és gyakran használt trágár kifejezésre, amelyek az általam kapott szóanyagban igen nagy számban előfordultak.

Argó átvételek: zsuga, suska, zsozso, stex, lé, lóvé, zсарu, hekus, zsernyák bringa, csörgés, kiló, lepedő, állati baromi, cpicli, cucc, rongy, cső, jakó, meló, dögös, frankó,.

Cigányból átvett szavak: kaja, pia, lóvé, csávó, csór, pulya

Szaknyelvből való átvételek:

- horgászatból: peca, horog;
- mezőgazdaságból: kapa, kasza, fa;
- sportnyelvből: kézi, foci, laszti, bőrgolyó;
- karosszerialakatos szakszavak: kaszni, spájszli;
- szobafestő szakszavak: pemszli, pamacs;
- kőműves szakmából: furik.

Idegen nyelvi átvételek, illetve átalakításuk:

- *angol átvétel:* dzsekó (dzseki), denszel (táncol), dizsi (tánc) dzsinsz (farmer), frenki (nagyon jó), háj (köszönés), helló boy (szevasz fiú), bébi (lány);

- *olasz átvételek*: csaó, (és változatai: csó, csóváz, csőröge)
- *orosz átvétel*: pityó (pityorka: ötös)

2.3. Névátvitellel keletkeztek:

Fogalmak tartalmi hasonlóságán alapuló névátvitel:

a.) Tényleges tartalmi hasonlóságon alapuló névátvitelek:

- Belső nyelvkeveredéssel jelentésváltozást hoz a diáknyelvbe:
kinterem (tornaterem), diliház, akol, gettó (iskola),
lepedő (1000 Ft-os), bizottság (tantestület), kopó (rendőr), pedálozós
(szorgalmas), hullámpala (nem egyenletes fogsor), tuba (cigaretta),
rostás (szakadt ruházatú), pacal, gombóc (kövér), lekvár (gyenge)

b.) Tárgyképek hasonlóságán alapuló névátvitelek:

- Élettelen világból vett fogalmat viszünk át élettelen világra illetve tulajdonságra: macskabenzin (tej), puskagolyó, golyó (gyors), sötét (buta), röppentyű (kisdolgozat), karó, kapa, peca, kampó, fa, görbebot (osztályzatok), ladik (cipő), kulacs (üveg), indiántemető (tolltartó), kupakosautó (rendőrautó)
- Növényvilágból átvett fogalom átvitele élettelen világra:
töklotyó (főzelék), tök (fej), gyökér (buta), suska (pénz)

- Állatvilágból vett fogalom átvitele élettelen világra, tulajdonságra:

- hangyaboly (mák), hangyás (aprólékos), csiga (lassú), csuka (cipő), bagoly (szemüveges), libanyak, csikó (kettes), veréb, gólya (elsős) gazella (törött lábú), egérke (kis növésű), hernyó, féreg (nem segítő osztálytárs)

c.) Hangulati hasonlóságon alapuló névátvitelek:

zabálda (ebédlő), csörgés, dizsi (tánc), moslék (malter), moszat (mész), bili (serpenyő).

2.4. Mozaikszók

A legritkábban alkalmazzák a diáknyelvben a mozaikszó-alkotást. Az összegyűjtött szóanyagban egyetlen ilyen szót találtam: OFŐ (osztályfőnök)

Egy ilyen szókincsvizsgálat közel sem mutathat teljes képet a diákok nyelvhasználatáról. Csak egy részét kapnánk meg akkor is, ha bevonnánk vizsgálódásaink körébe a ragadványneveket, a szófordulatokat, szólásokat, szóláshasonlatokat, hiszen az élőbeszéd, a pillanatnyi érzelmi és hangulati tényezők sokkal változatosabb nyelvet eredményeznek.

Legötletesebb, legváltozatosabb mégis a ragadványnévadás, amelyet diákjaink kifogyhatatlan szellemességgel művelnek. Szükségszerű és elmaradhatatlan része a diákéletnek ez a fajta nyelvművelés, melynek egy része tovább él közösségekben, intézményekben, s amelyek színesítik, gazdagítják nyelvünket.

SZAKIRODALOM

1. **Bachát László.** Az ifjúsági és a diáknyelv kérdései.
Szerk.: Sebestyén Árpád: Anyanyelv, közélet,
műveltség. - Bp., 1976. 107-122.
2. **Bachát László:** Az ifjúsági nyelv szókészletének eredete - Nyr.,
1980. 2.sz. 148-157.
3. **Bárczi Géza:** A magyar nyelv múltja és jelene. - Bp., 1980.-
4. **Grétsy László -
Kovalovszky Miklós:** Hogyan beszél a mai ifjúság? Nyr., 89: 138-142.
5. **Kovalovszky Miklós:** Nyelvfejlődés, nyelvhelyesség. -
Bp., 1977. 118-199.
6. **Matijevics Lajos:** A vajdasági magyar diáknyelv . - Újvidék, 1972.
7. **Mizser Lajos:** A diáknyelv témakörei. - Nyr. 96:285.
8. **Velledits Lajos.** A link nyelv. - Mny., 13:60-61.